

Araştırma Makalesi

Üniversiteye Geçiş Sürecindeki Öğrencilerde Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumunun Üniversite Yaşamına Uyum ve Psikolojik Sağlamlık ile İlişkisinin İncelenmesi

Investigation of the Relationship of Perceived Helicopter Parent Attitude with Adjustment to University Life and Psychological Resilience in Students in Transition to University

Rukiye Begüm KOCA ŞENTÜRK¹, Ayfer KENGİL², Ayşe Nur TURGUT³, Beyza AKSOY³, Esmenur ERKUL³

¹Öğr. Gör., Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, Ankara, Türkiye.

²Erg., Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, Ankara, Türkiye.

³Erg., Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, Ankara, Türkiye.

Öz

Amaç: Bu çalışma üniversiteye geçen öğrencilerin algılanan helikopter ebeveynlik davranışları ile psikolojik sağlamlık düzeyleri ve üniversiteye uyumları arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla gerçekleştirildi. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmaya yaş ortalaması 19,55±1,22 yıl olan 187 üniversite öğrencisi dahil edildi. Veriler; sosyo-demografik bilgi formu, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ), Üniversiteye Uyum Ölçeği (ÜÜÖ), Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (CDPSÖ) kullanılarak toplandı. **Sonuçlar:** AHETÖ ortalaması annelerde 46,28±10,75, babalarda 41,73±10,75; ÜÜÖ ortalaması 91,65±12,07; CDPSÖ ortalaması ise 68,8±15,44 bulundu. AHETÖ ve CDPSÖ puanları arasında anlamlı ilişki saptanmazken ($p>0,05$), anneler için AHETÖ ile ÜÜÖ arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edildi ($p=0,036$). **Tartışma:** Helikopter beveyn tutumları öğrencilerin üniversite uyumunu olumsuz etkileyebilir. Gelecekteki çalışmalarda, ebeveyn tutumlarının gençlerin gelişimi üzerindeki etkileri araştırılmalı ve ergoterapi müdahaleleri ebeveynlerde farkındalığı arttırmalı ve geçiş sürecini desteklemelidir.

Anahtar Kelimeler: Dirençlilik; Ebeveyn-Çocuk ilişkileri; Ergoterapi; Uyum

ABSTRACT

Purpose: This study aimed to examine relationships between perceived helicopter parenting behaviors among university students and their psychological resilience levels and university adjustment. **Material and Methods:** The study included 187 university students with a mean age of 19.55±1.22 years. Data were collected using a socio-demographic form, the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale (PHPAS), University Adjustment Scale (UAS), and Connor-Davidson Psychological Resilience Scale (CD-RISC). **Results:** The mean PHPAS score was 46.28±10.75 for mothers and 41.73±10.75 for fathers; mean UAS score was 91.65±12.07, and the mean CD-RISC score was 68.8±15.44. While no significant relationship was found between the scores of the PHPAS and the CD-RISC ($p>0.05$), there was a significant negative correlation between mothers' PHPAS scores and the UAS scores ($p=0.036$). **Conclusion:** Helicopter parenting attitudes may negatively affect students' adaptation to university. Future studies should explore their impact on youths' development, and occupational therapy interventions should increase awareness in parents and support the transition process.

Keywords: Resilience; Parent Child Relations; Occupational Therapy; Adaptation.

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): Rukiye Begüm KOCA ŞENTÜRK E-mail: rukiye.koca@ankaramedipol.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-2003-0824

Geliş Tarihi (Received): 15.08.2024; Kabul Tarihi (Accepted): 13.06.2025

© Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı altında dağıtılmaktadır.

© This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

İnsanlar için yaşam boyunca roller ve bağlam değiştiğinde çeşitli kritik noktalarda geçişler meydana gelmektedir (Neubert & Leconte, 2013). Eğitim genç yetişkinler için en önemli okupasyonlardan biridir ve ergoterapistler eğitim süreçlerinde gerçekleşen geçiş dönemlerinde bağımsızlığı en üst düzeye çıkarmak için çalışmaktadır (Kaba & Keklik, 2016). Yetişkinliğe geçiş dönemi, genellikle 18 ile 25 yaş arasında yaşanan bir dönemdir ve bu sürecin önemli bir parçası üniversiteye geçiş dönemidir (Parvizi & Özabacı, 2022). Üniversiteye geçiş, belirli zorlukları beraberinde getirir ve bireyler, sosyal becerilerini geliştirerek kimliklerini oluşturur ve toplum içinde daha uyumlu bir rol oynamaktadır (Tuhanioglu & Gizir, 2019). Hayatın çeşitli aşamalarında deneyimlenen bu kritik geçişlerde kişinin adaptasyonunu sağlamak için destek sunmak ergoterapi sürecinin bir parçasıdır (Cleary ve ark., 2015). Ergoterapistler geçiş süreçlerinde yeni ortamlara uyumu kolaylaştırabilmek için gerekli becerileri geliştirme, yeni roller ile ilgili görevleri kişiye adapte etme ya da yardımcı cihazlarla gerçekleştirmelerini sağlama gibi kapsamlı roller üstlenmektedir. Bu süreçte ergoterapistler sadece geçiş yapan kişiye odaklanmayıp kişinin ailesi, okul ve iş ortamı gibi sosyal, fiziksel ve kurumsal çevrelerde de düzenleme ve eğitimler sağlayarak süreci bir bütün olarak ele almaktadır (Angell ve ark., 2019; Panyo ve ark., 2021).

Ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutumları, çocukların ruhsal ve kişisel gelişimlerini büyük ölçüde etkiler (Checa & Abundis- Gutierrez, 2017). Geçiş sürecindeki kişilerin, hayatta karşılaştıkları problemleri çözme yönündeki becerileri, kendilerini gerçekleştirme ihtiyaçlarının karşılanması, akademik başarı performansları, öz yeterliliğe sahip olunması, zorluklarla başa çıkma gibi yaşadığı durumların onların ebeveynlerinin tutumları ile yakından ilişkilidir (Abrhiem, 2014). Helikopter ebeveynlik, çocuklarına aşırı ilgi gösteren, her adımlarını planlayan ve mükemmeliyetçi olan ebeveynlerin davranışlarını tanımlayan bir kavramdır. Bu ebeveynler, çocuklarının her ihtiyacına anında müdahale ederler ve onların başarısını sıkı bir şekilde kontrol altında tutmaya çalışmaktadırlar (Berger & Luckmann, 2008; Yılmaz & Büyükcebeci, 2019). Helikopter ebeveynlik tutumu, bireyleri sadece çocukluk döneminde değil aynı zamanda yetişkinliğe geçiş sürecinde de etkileyerek çeşitli sorunlara yol açabilmektedir (Reed ve ark., 2016). Genç yetişkinler, ebeveynlerinden gördüğü övgü ve ilgiyi toplumsal yaşamda göremeyebilmekte, kendilerini ifade etmekte zorlanabilmektedir. Bu zorlanma, kişinin sosyal, fiziksel, duygusal ve psikolojik iyi olma durumları üzerinde sorunlar ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir (Ekşi ve ark., 2020). Ebeveynlerin, çocuklarının her aşamasında sürekli karışmaları ve bir pervane gibi çocuklarının etrafında dönmeleri çocukların psikolojik sağlamlıklarını

olumsuz etkileyebilmektedir (Yılmaz & Büyükcebeci, 2019).

Psikolojik sağlamlık ve uyum becerileri üniversite yaşamına geçişte karşılaşılabilecek problemler ile baş etme konusunda belirleyici olmaktadır (Kaba & Keklik, 2016). Psikolojik sağlamlık; “zor koşullar altında olumlu ve beklenmedik bir başarı elde etme ve olağandışı koşul ve durumlara uyum sağlama yeteneği” olarak tanımlanmaktadır (Fraser, 1997). Bu kavram, bireyin çevresel zorluklarla, problemlerle ve riskli durumlarla karşılaşmasına rağmen, bu zorlukları sağlıklı bir şekilde aşabilme kapasitesini ifade etmektedir (Kahvecioğlu, 2016). Aynı zamanda psikolojik sağlamlık, olumsuz durumlarla karşılaştığında bireyin hayatındaki değişikliklere uyum sağlama yeteneğini ifade etmektedir (Kararımak & Siviş-Çetinkaya., 2011). Kişiler günlük yaşamlarında kötü bir durumla karşılaştıklarında bu olumsuz durumları kontrol altına alamadıklarında baş etme yöntemlerini öğrenmek zorundadır (Ağırkaya & Erdem, 2023). Bazı bireyler bu olumsuz durumlar ve stres karşısında depresyon ve kaygı gibi problemlerle karşı karşıya kalmakta ve uyum sağlamada problem yaşayabilmektedirler (Moeller ve ark., 2023).

Uyum kavramı, günlük yaşamda karşılaşılan yenilik ve güçlüklerle baş etme süreci olarak ifade edilmiştir (Daşkın & Öğülmüş, 2022). Üniversite yaşamına uyum ise üniversite ortamı ve öğrencinin birbirini çift yönlü olarak etkilediği hareketli süreç olarak tanımlanmaktadır (Alpaydın, 2023). Üniversiteye geçişte, üniversite hayatına yeni atılan bireylerden öncelikle üniversite yaşantısına ve üniversite eğitimine uyum göstermeleri beklenmektedir (Kaba & Keklik, 2016). Dolayısıyla bu geçiş sürecinde bireyler bu beklentileri karşılamak için üniversite yaşamına uyum sağlamak amacıyla arayış içerisine girmektedir (Pehlivan, 2023).

Literatür incelendiğinde, helikopter ebeveynlik tutumlarının gençlerin üniversiteye geçiş sürecindeki etkilerini inceleyen sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmüş ve bu çalışmalarda daha geniş örneklem gruplarında, farklı illerde ve farklı çalışma desenleri ile daha fazla araştırma yapılması gerektiği belirtilmiştir (Mercan & Yıldız, 2011; Özbek, 2022; Dalkıran, 2023). Ülkemizde ergoterapi perspektifi ile üniversiteye geçişi etkileyen değişkenlerin incelendiği bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Helikopter ebeveynlik algısının uzun vadeli etkilerine dair yetersiz veriler, üniversite geçiş sürecindeki etkilerini anlamayı ve aile farkındalığını artıracak ergoterapi odaklı programlar geliştirmeyi gerekli kılmaktadır. Çalışmamızın amacı üniversiteye geçiş dönemindeki öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn tutumları ile üniversiteye uyum sağlama düzeyleri ve psikolojik sağlamlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Kesitsel araştırma tipinde tasarlanan çalışmamızın örneklemini üniversitelerde kayıtlı olan hazırlık sınıfı ve birinci sınıfta öğrenim gören farklı bölümlerden üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmamız için gerekli etik uygunluğu Ankara Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 06.05.2024 tarihinde onaylanmıştır (Karar no:58).

Birincil ölçüm parametresi Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği olarak belirlenen çalışmamızda yapılan elde edilen verilere göre etki büyüklüğü 0,2 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre çalışmanın %85 (alfa=0.05, tek yönlü), güçte olabilmesi için çalışmaya 156 kişinin dahil edilmesi gerektiği G*Power programında yapılan analize göre kararlaştırılmıştır (Yılmaz, 2019; Set, 2020). Araştırma toplamda 187 katılımcı ile tamamlanmıştır.

Katılımcılar

Çalışmanın dahil edilme kriterleri; 18-22 yaş aralığında olmak, üniversiteye ilk kez kayıt yaptırmış olmak ve üniversiteye geçiş sürecine kadar ebeveynleri (anne, baba) ile yaşamış olmaktır. Dışlanma kriterleri ise sınıf tekrarına kalmış olmak, kronik psikiyatrik bir tanı almış ebeveynine sahip olmak, herhangi bir kronik psikiyatrik hastalık tanısı almış olmak ve herhangi bir ücretli işte çalışıyor olmaktır.

Çalışmada veri toplama aracı olarak; sırasıyla Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ), Üniversiteye Uyum Ölçeği (ÜÜÖ), Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (CDPSÖ) uygulanmıştır. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerden Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu aracılığı ile çalışmaya katılmaya gönüllü olduklarına dair onam alınmıştır. Araştırmamız üniversite çağındaki gençlerin yaygın olarak kullandığı Instagram ve Twitter uygulamaları aracılığıyla sosyal medya üzerinden duyurulmuştur ve katılmak isteyen bireylere araştırma hakkında detaylı bilgi verilerek çalışmaya katılmayı kabul eden kişilere veri toplama formları uygulanmıştır. Çalışmanın verileri, çalışmaya katılmayı kabul eden ve katılım kriterlerini karşılayan kişilerden Google Forms aracılığıyla toplanmıştır. Veri toplama formları iletilirken katılımcılardan dikkatlerini yoğunlaştırabilecekleri sessiz bir ortamda doldurmaları uyarısı yapılmıştır. Araştırmaya katılım için başvuran 192 bireyden 5'i katılım kriterlerini karşılamaması sebebiyle çalışma dışı tutulmuş olup toplamda 187 katılımcı ile araştırma tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Sosyodemografik Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Sosyodemografik bilgi formu toplamda 10 sorudan

oluşmuş olup soruların içerikleri; katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, okudukları üniversite, kaçınıcı sınıf oldukları, barınma şekilleri, anne-babaları ve kendisinde herhangi bir psikolojik rahatsızlık durumunun varlığı ve çalışma durumları hakkında sorulardan oluşmuştur. Bu formda "okudukları üniversite" bilgisi açık uçlu şekilde sorulmuş olup bunun dışındaki tüm sorular çoktan seçmeli şekilde hazırlanmıştır.

Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ)

Hasan Yılmaz tarafından 2019 yılında geliştirilen, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ), çocukların ve yetişkinlerin, ebeveynlerinin aşırı koruyucu ve müdahaleci tutumlarını belirleme amacıyla geliştirilmiştir (Yılmaz, 2019). Ölçek hem anne hem de baba için iki farklı formda cevapların işaretlenebileceği şekilde düzenlenmiştir. Toplamda 21 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; etik ve ahlaki konularda helikopterlik, akademik/okul yaşamı konularında helikopterlik, temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik ve duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik şeklindedir (Akman & Demir, 2023). Ölçme aracı "1-hiç böyle davranmaz ile "4-hep böyle davranır" olmak üzere 4'lü likert tipi derecelendirmeye sahiptir (Lotfi ve ark., 2020). Ölçeğin alt boyutlarının karşılaştırılabilmesi için her boyuttan elde edilen puan toplamı o boyuta ait madde sayısına bölünmektedir (Yılmaz, 2019). Ölçekte 56 ve üzeri puan hesaplandığında helikopter ebeveyn tutumunun var olduğu, 32-55 puan aralığında normal ebeveyn tutumunun var olduğu, 21-31 puan aralığında ise ilgisiz ebeveyn tutumunun var olduğu görülmektedir (Turan ve ark., 2024). Anne ve baba bölümleri ayrı ayrı puanlanmaktadır. Helikopter ebeveyn tutumu ölçeğinin toplamı, alt boyutları ve anne ve baba formuna göre yapılan iç tutarlık katsayısı analizi sonuçlarına göre Cronbach alpha katsayılarının 0,86 ile 0,94 aralığında değiştiği ve anne ve baba formuna göre tüm alt boyutların, ölçeğin tamamının ve alt boyutlarının yüksek güven düzeyi aralığında olduğu görülmektedir (Lotfi ve ark., 2020). Bu çalışmada hem anne hem de babanın helikopter tutumu incelenmiştir.

Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği

Connor ve Davidson tarafından 2003 yılında geliştirilen ve Özlem Kararımak tarafından Türkçe'ye uyarlanan Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, 25 maddeden oluşmaktadır (Kararımak, 2007). Ölçeğin üç alt boyutu şunlardır: "Azim ve Kişisel Yeterlilik (15 madde)", "Olumsuz Etkiye Tolerans (6 madde)" ve "Maneviyat Eğilimi (4 madde)". Katılımcıların yanıtları "Hiç doğru değil-0, Nadiren doğru-1, Bazen doğru-2, Sıklıkla doğru-3 ve Neredeyse her zaman doğru-4" şeklinde puanlanmaktadır. Puanlar 0 ile 100 arasında değişkenlik gösterir ve yüksek puanlar, yüksek psikolojik sağlamlığı göstermektedir (Eskici & Şen,

2023). Ölçeğin güvenirliği Cronbach alfa iç tutarlık yöntemiyle hesaplanmış ve ölçeğin bütünü için 0,92 olarak bulunmuştur (Doğan & Yavuz, 2020).

Üniversiteye Uyum Ölçeği (ÜÜÖ)

1997 yılında Akbalık tarafından öğrencilerin üniversiteye uyumunu değerlendirmek amacıyla geliştirilen Türkçe bir ölçme aracıdır (Akbalık, 1997.) Üniversiteye Uyum Ölçeği (ÜÜÖ), genç-yetişkinlik evresinde bulunan öğrencilerin üniversite deneyimlerindeki uyum düzeyini değerlendirmek üzere geliştirilmiştir. Ölçekte "Sosyal Uyum" ve "Akademik Uyum" olmak üzere iki alt başlık vardır. Bu başlıklar altında yer alan ifadelerle "tamamen uygun", "oldukça uygun", "biraz uygun" ve "hiç uygun değil" gibi yanıtlar verilir. Toplamda 31 ifadenin bulunduğu ve 4'lü likert tipi maddelerden oluşan bir değerlendirme aracıdır. Ölçekte en fazla 124 puan, en düşük 31 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça uyumun arttığını göstermektedir. Ölçekte olumsuz ifadeler içeren maddeler ters yönden puanlanmaktadır (Gökkaya, 2016). Ölçeğin bütününe ilişkin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0,94 olarak belirlenmiştir (Akbalık, 1997).

İstatistiksel Analiz

Araştırmanın verileri SPSS 20.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler; sayısal değişkenler için minimum-maksimum değerleri, aritmetik ortalama ve standart sapma; kategorik değişkenler için ise frekans (n) ve yüzde (%) kullanılarak verilmiştir. Değişkenlerin normal dağılıma uygunlukları Shapiro-Wilk testi ile incelendi. Annenin helikopter ebeveynlik tutumları dışında tüm testler normal dağılım gösterdiği için annelerin tutumları ile ilgili analizler Spearman korelasyon analizi ile; babaların tutumları ile ilgili analizler Pearson korelasyon analizi ile gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya 145 (%77,5)'si kadın, 42 (%22,5)'ü erkek olmak üzere 187 birey dahil edilmiştir. Çalışmaya katılanların ortalama yaşı $19,55 \pm 1,22$ yıldır. Katılımcıların tamamının medeni hali bekarıdır. Çalışmaya katılan bireylerin sosyodemografik bulguları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik verilerine ait bilgiler (n=187)

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	145	77,5
	Erkek	42	22,5
Sınıfı	Hazırlık	12	6,4
	1.Sınıf	175	93,6
Barınma Şekli	Öğrenci Yurdu	73	39
	Evde- Ebeveynlerle	33	17,6
	Evde- Yalnız	8	4,3
	Evde- Arkadaşlarla	72	38,5
	Diğer	1	0,5
		Ort $\pm$ SS	Min- Max
Yaş		19,55 $\pm$ 1,22	18-22

n: Katılımcı Sayısı, Min: Minimum, Maks: Maksimum, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma

Katılımcıların annelerinin helikopter ebeveynlik puanlarının ortalaması $46,28 \pm 10,75$, babalarının helikopter ebeveynlik puanları ortalaması ise $41,73 \pm 10,75$ bulunmuştur. Katılımcıların algılanan helikopter ebeveynlik düzeyleri ile ilgili bilgiler Tablo 2'de gösterilmiştir. AHETÖ alt boyutları için her boyuttan elde edilen puan toplamı o boyuta ait madde sayısına bölünerek verilmiştir.

Katılımcıların ÜÜÖ toplam puan ortalamaları $91,65 \pm 12,07$; CDPSÖ toplam puan ortalamaları ise $68,8 \pm 15,44$ olarak belirlenmiştir. Katılımcıların üniversite uyum ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ile ilgili bilgiler Tablo 3'te verilmiştir.

Katılımcıların algılanan helikopter ebeveynlik tutumları ile psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişki

incelendiğinde, annelerin tutumları için akademik alandaki helikopterlik tutumları ile öğrencilerin azim ve kişisel yeterlilik düzeyleri arasında ($r = -0,156$; $p = 0,033$) ve toplam psikolojik sağlamlık puanları arasında ($r = -0,146$; $p = 0,043$) negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Babaların tutumları için; akademik alandaki helikopterlik tutumları ile öğrencilerin azim ve kişisel yeterlilik düzeyleri arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = -0,142$; $p = 0,045$). Hem anne hem baba açısından veriler incelendiğinde AHETÖ toplam puanları ve CDPSÖ toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p > 0,05$). AHETÖ ile CDPSÖ arasındaki ilişkiye ait bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 2. Anne ve babalar için AHETÖ sonuçları

	Ort ± SS*	Min- Max
AHETÖ-Anne		
EAKH	2,62 ± 0,71	5-20
AOYKH	2,22 ± 0,70	5-20
TBYBKH	1,79 ± 0,64	6-22
DYKH	2,26 ± 0,58	5-20
Toplam	46,28±10,73	21-74
AHETÖ-Baba		
EAKH	2,87 ± 0,99	6-24
AOYKH	2,06 ± 0,72	5-20
TBYBKH	1,53 ± 0,54	6-21
DYKH	2,06 ± 0,63	5-20
Toplam	41,73±10,75	21-81
	n	%
Ebeveynlik Tutumları Dağılımı		
Anne	İlgisiz Ebeveyn Tutumu	10
	Normal Ebeveyn Tutumu	137
	Helikopter Ebeveyn Tutumu	40
Baba	İlgisiz Ebeveyn Tutumu	33
	Normal Ebeveyn Tutumu	135
	Helikopter Ebeveyn Tutumu	19

Min: Minimum, Max: Maksimum, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma, AHETÖ-Anne: Anne için algılanan helikopter ebeveyn tutumu ölçeği AHETÖ-Baba: Baba için algılanan helikopter ebeveynlik tutum ölçeği, EAKH: Etik ve ahlaki konularda helikopterlik, AOYKH: Akademik/okul yaşamı konularında helikopterlik, TBYBKH: Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik, DYKH: Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik.

* Ort ± SS puanları alt testler için her alt testin içerdiği madde sayısına bölünerek verilmiştir.

Tablo 3. CDPSÖ ve ÜÜÖ sonuçlarına ait bulgular

	Ort ± SS	Min- Maks
ÜÜÖ Alt Testleri		
Akademik Uyum	13,83±3,78	5-20
Sosyal Uyum	77,81±10,4	47-104
ÜÜÖ Toplam Puan	91,65±12,07	58-122
CDPSÖ Alt Testleri		
Azim ve Kişisel Yeterlilik	39,78±10,29	10-60
Olumsuz Etkiye Tolerans	13,1±4,75	6-24
Maneviyat Eğilimi	10,91±2,7	4-16
CDPSÖ Toplam Puan	68,8±15,44	22-100

Min: Minimum, Maks: Maksimum, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma, ÜÜÖ: Üniversiteye Uyum Ölçeği, CDPSÖ: Connor Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği

Tablo 4. AHETÖ ile CDPSÖ arasındaki ilişkiye ait bulgular

			Azim ve Kişisel	Olumsuz Etkiye	Maneviyat	PSÖ
			Yeterlilik	Tolerans	Eğilimi	Toplam
Etik ve Ahlaki	Anne	p	0,683	0,261	0,666	0,565
Boyutlarda		r	-0,030	-0,083	0,032	-0,042
Helikopterlik	Baba	p	0,681	0,285	0,839	0,985
		r	0,030	-0,079	0,015	-0,001
Akademik/ okul	Anne	p	0,033*	0,218	0,702	0,043*
yaşamı konularında		r	-0,156	-0,090	-0,028	-0,146
helikopterlik	Baba	p	0,090	0,061	0,222	0,045*
		r	-0,124	-0,137	-0,090	-0,142
Temel güven ve	Anne	p	0,284	0,654	0,232	0,405
yaşam becerileri		r	-0,079	-0,033	0,088	-0,061
konusunda	Baba	p	0,469	0,096	0,861	0,306
helikopterlik		r	0,053	0,122	0,013	0,075
Duygusal-kişisel	Anne	p	0,967	0,800	0,237	0,974
yaşam alanında		r	-0,003	-0,019	0,087	-0,002
helikopterlik	Baba	p	0,294	0,110	0,260	0,165
		r	-0,077	-0,117	-0,083	-0,102
AHETÖ TOPLAM	Anne	p	0,337	0,438	0,413	0,379
		r	-0,071	-0,057	0,060	-0,065
	Baba	p	0,656	0,364	0,517	0,491
		r	-0,033	-0,067	-0,048	-0,051

AHETÖ: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği, CDPSÖ: Connor Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, * $p < 0,05$

Katılımcıların algılanan helikopter ebeveynlik tutumları ile üniversiteye uyumları arasındaki ilişki incelendiğinde, annelerin tutumları için; etik ve ahlaki konularda ($r = -0,257$; $p = 0,000$) ve akademik alanda helikopter ebeveynlik tutumları ($r = -0,203$; $p = 0,005$) ile üniversiteye uyum düzeyleri arasında ve de genel olarak helikopter ebeveynlik düzeyleri ile üniversiteye uyum arasında ($r = -0,218$; $p = 0,003$) negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Babaların tutumları için ise; akademik yaşamla ilgili helikopter ebeveyn tutumları ile üniversiteye uyum arasında ($r = -0,145$; $p = 0,048$) ve genel olarak helikopter ebeveynlik tutumları ile üniversiteye akademik uyum arasında ($r = -0,147$; $p = 0,003$) negatif

yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler saptanmıştır. AHETÖ ile ÜUÖ arasındaki ilişkiye ait bulgular Tablo 5' de verilmiştir.

Tablo 4 ve 5 birlikte incelendiğinde, helikopter ebeveynlik tutumları ile üniversiteye uyum arasında daha fazla ilişki bulunduğu, akademik ve etik alanlardaki helikopter ebeveynlik tutumlarının öğrencilerin azim, kişisel yeterlilik ve üniversiteye uyum düzeyleriyle negatif yönde anlamlı ilişkiler gösterdiği; ancak genel helikopter ebeveynlik puanlarının psikolojik sağlamlıkla anlamlı ilişki göstermediği bulunmuştur.

Tablo 5. AHETÖ ile ÜUÖ arasındaki ilişkiye ait bulgular.

			Akademik Uyum	Sosyal Uyum	ÜUÖ Toplam
Etik ve Ahlaki Boyutlarda Helikopterlik	Anne	p	0,000**	0,397	0,035*
		r	-0,257	-0,062	-0,181
	Baba	p	0,048*	0,213	0,090
		r	-0,145	-0,091	-0,124
Akademik/ okul yaşamı konularında helikopterlik	Anne	p	0,005*	0,285	0,044*
		r	-0,203	-0,079	-0,161
	Baba	p	0,096	0,313	0,164
		r	-0,122	-0,074	-0,102
Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik	Anne	p	0,198	0,162	0,076
		r	-0,095	-0,103	-0,130
	Baba	p	0,187	0,466	0,298
		r	-0,097	-0,054	-0,077
Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik	Anne	p	0,141	0,732	0,948
		r	-0,108	0,025	-0,005
	Baba	p	0,393	0,555	0,438
		r	-0,063	-0,043	-0,057
AHETÖ TOPLAM	Anne	p	0,003*	0,357	0,036*
		r	-0,218	-0,068	-0,185
	Baba	p	0,045*	0,239	0,100
		r	-0,147	-0,087	-0,121

AHETÖ: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği, ÜUÖ: Üniversiteye Uyum Ölçeği, * $p<0,05$, ** $p<0,001$.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, üniversiteye geçiş yapan farklı bölümlerden öğrencilerde algılanan helikopter ebeveynlik davranışlarının, öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ve üniversiteye uyumları ile ilişkisi incelenmiştir. Bu çalışmanın sonuçları genel algılanan helikopter ebeveynlik tutumlarının psikolojik sağlamlık düzeyleriyle doğrudan bir bağlantı göstermediğini ancak akademik hayattaki aşırı koruyucu ebeveyn davranışlarının psikolojik sağlamlık üzerinde olumsuz bir etkiye yol açabileceğini işaret etmektedir. Bulgularımız ayrıca

helikopter ebeveynlik yaklaşımının öğrencilerin üniversiteye uyum süreçlerinde zorluklar yaratma potansiyeli taşıdığı göstermektedir

Çalışmamızda algılanan helikopter ebeveynlik konusunda anne ve babaların ortalama değerleri normal sınırların içerisinde bulunsun da annelerin, babalar ile karşılaştırıldığında daha fazla helikopter ebeveyn tutumu sergilediği bulunmuştur. Schiffrin ve ark. (2014)'nın yaptığı bir çalışmada da annelerin çocuklarının günlük yaşamlarına daha fazla dahil olduklarını ve babalara göre daha fazla helikopter ebeveynlik yaptığını belirtilmiştir. Ebeveynlik tarzlarını araştıran bir başka çalışmada,

annelerin çocuklarının bakımı ve yetiştirilmesi konusundaki sorumlulukları ile ilgili duydukları kaygının babalardan daha yüksek olduğu bulunmuştur (Powell & Karraker, 2017). Annelerin genellikle çocuklarıyla daha fazla vakit geçirmelerinin ve günlük bakımlarını üstlenmeleri çocuklarının güvenliği ve refahı konusunda daha fazla endişe duymalarına ve dolayısıyla çocuklarının yaşamlarına daha fazla müdahil olmalarına yol açmış olabileceğini düşünmekteyiz.

Anne-baba tutumlarının çocukların kişilik gelişimi ve psikolojik sağlık düzeyleri üzerinde önemli etkisi bulunmaktadır (Sarıkaya, 2015). Çalışmamızda helikopter ebeveynlik toplam puanları, helikopter ebeveynliğin etik ve ahlaki boyutu, temel güven ve yaşam becerileri boyutu ve duygusal kişisel yaşam boyutları ile psikolojik sağlık arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Literatürde bu alandaki bulgularımıza benzer ve farklı sonuçlar elde eden çalışmalar olduğu görülmektedir. Örneğin Algünerhan (2017)'in çalışmasında bizim çalışmamıza benzer şekilde ergenlerde koruyucu-istekçi ebeveyn tutumları ile psikolojik sağlık arasında bir ilişki bulunmazken; Yılmaz (2021)'in ergenlerle yapmış olduğu bir çalışmada algılanan helikopter ebeveyn tutumu ve psikolojik sağlık arasında negatif yönde ve anlamlı derecede ilişki saptanmıştır. Helikopter ebeveynlik ve psikolojik sağlık arasında anlamlı ilişkilerin sınırlı olması ve bu alandaki çalışmaların farklı sonuçlar vermesi ise olası birkaç nedene bağlanabilir. Ebeveyn tutumlarının yanı sıra aslında psikolojik sağlamlığın multifaktöriyel bir doğası bulunmaktadır ve kişinin kalıtsal özellikleri, sosyal destek ağları, yaşam deneyimleri gibi birçok faktörden etkilenebilmektedir (Gizir, 2007). Ayrıca, üniversiteye başlayan bireylerin gelişimsel olarak aileden görece bağımsızlaştığı bu dönemde ebeveyn etkisi daha dolaylı hale geliyor olabilir. Çalışmanın bu alandaki bulguları üniversiteye geçiş sürecindeki öğrencilerin psikolojik sağlamlığını desteklemeye yönelik ergoterapi müdahalelerinde, aile tutumlarının etkisinin yanı sıra çok boyutlu bir yaklaşımı kullanmalarının önemini göstermektedir.

Aşırı ilgili/kontrolcü ebeveynlerin çocuklarının kendilerini daha az yetkin hissedebilecekleri ve hayatın stres yaratan etkenlerini yönetmekte zorlanabilecekleri belirtilmektedir (Marano, 2008; Bronson & Merryman, 2009). Çalışmamızın alt test sonuçlarına bakıldığında annelerin akademik hayatta sergiledikleri helikopter ebeveynlik tutumları ile katılımcıların psikolojik sağlamlıkları ve psikolojik sağlamlığın bir bileşeni olan azim ve kişisel yeterlilik düzeyleri arasında ters yönde bir ilişki bulunmuştur. Çalışmamıza benzer şekilde, Schiffrin ve arkadaşları üniversite öğrencilerinde helikopter ebeveynliğin psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisini

inceledikleri çalışmalarında helikopter ebeveynlik davranışlarının üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlıklarını ve kişisel yeterlilik duygusunu etkileyebileceğini belirtmiştir. Bunun sebebinin aşırı koruyucu ve ilgili ebeveyn davranışlarının “çocuklarının yeteneklerine güvenmedikleri” mesajını verebilmesi olarak vurgulanmıştır. Örneğin çocuklarının üniversitedeki profesörünü arayarak yaşadığı sorunları çözmeye çalışan ebeveynler kasıtsız olarak “çocuğun kendi başına bu sorunu çözemeyeceği” mesajını vermektedir. Dahası sorunları çocukları adına çözerek kendi başlarına sorun çözme konusundaki yeterliliklerini ve özgüvenlerini olumsuz etkilemektedirler (Schiffrin ve ark., 2014). Kim'in üniversite öğrencilerinin kişisel yeterliliği ile anne ve babaların helikopter ebeveyn tutumları arasındaki ilişkileri incelediği çalışmada da çalışmamıza benzer şekilde annelerin helikopter tutumları kişisel yeterliliği olumsuz yönde etkilerken babaların helikopter tutumları ile kişisel yeterlilik arasında bir ilişki bulunmamıştır (Kim, 2018). Bu bulgular ışığında, üniversiteye geçiş sürecindeki öğrencilerle çalışan ergoterapistlerin ebeveyn tutumlarını değerlendirmesinin, problem çözme ile öz-yeterlik becerilerini geliştirmeye yönelik müdahaleler uygulamasının önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Çalışmamızın bir diğer inceleme alanı algılanan helikopter ebeveyn tutumları ile öğrencilerin üniversiteye uyumları arasındaki ilişkidir. Çalışmamızın annelerin helikopter tutumları için bulguları Segrin ve arkadaşlarının çalışması ile benzer şekilde helikopter ebeveynlik tarzının öğrencilerin üniversite yaşamına uyumunu olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Bu çalışmada helikopter ebeveynlerin çocuklarının bağımsızlık ve kişisel sorumluluk geliştirme süreçlerini engelleyerek üniversite ortamına uyum sağlama yeteneklerini olumsuz yönde etkilediği belirtilmiştir (Segrin ve ark., 2012). Mevcut çalışmamız için de bu durumun etkili olabileceğini düşünmekteyiz.

Çalışmamızda hem annenin hem de babanın helikopter ebeveyn davranışları arttıkça üniversiteye akademik uyumun azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çeşitli çalışmalarda helikopter ebeveynlik ve okula bağlılığın azalması ve düşük akademik başarı ilişkilendirilmiştir (Gonyea & Kuh, 2009; Padilla-Walker & Nelson, 2012; Nelson ve ark., 2015). Öğrenmek için içsel olarak motive olan kişilerin, performans hedefleriyle dışsal olarak motive olan kişilere göre akademik görevlerde daha iyi performansa ve daha iyi akademik başarıya sahip olduğu belirtilmektedir (Lepper ve ark., 2005). Schiffrin ve ark. helikopter ebeveynliğin öğrencilerin öğrenme konusundaki içsel motivasyonlarını azalttığını ve ebeveyn onayı, yüksek notlar almak gibi dışsal motivasyon

faktörlerine bağlılığın arttığını belirtmiştir (Schiffrin ve ark.,2014). Çalışmamızda da helikopter ebeveyn tutumları arttıkça akademik uyumun azalması bu durum ile ilgili olabilir. Bu negatif ilişkinin bir diğer açıklaması da helikopter ebeveynlerin çocuklarında, ebeveynlerinin akademik hayatlarına yoğun bir şekilde dahil olacakları beklentisinin oluşmasının akademik hedefler için çalışmaya daha az motive olmalarına neden olabilmesidir. Çünkü insanların, zor durumlarda geçmişte kendilerine yardım eden kişileri düşünmeleri bile sorunları çözmek için gösterecekler çabayı azaltabilir ve çözüm üretmeyi ertelemeye yatkın hale getirebilir (Fitzsimons & Finkel, 2011). Ebeveynlerin, çocuklarının özerkliğini desteklemelerinin üniversite geçiş sürecinde akademik uyum ve psikolojik sağlamlığı güçlendirebileceğini düşünmekteyiz, bu kapsamda ergoterapistler tarafından sağlanabilecek ebeveyn eğitimleri planlanabilir.

Yılmaz, 2020 yılında Türkiye’de helikopter ebeveynlerin demografik özelliklerini incelediği kapsamlı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada helikopter ebeveynliğin farklı eğitim kademelerinde nasıl değiştiğini AHETÖ ile incelemiş ve genel olarak helikopter ebeveynlik tutumlarının çocuğun yaşı büyüdükçe azaldığını bulmuştur. Aynı çalışmada alt testler incelendiğinde etik ve ahlaki konularda gösterilen helikopter ebeveynliğin eğitim kademesine göre farklılık göstermediği ve kız çocuklarına yönelik etik ve ahlaki helikopterliğin daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Yılmaz, 2020). Toplumumuzun aile yapısında etik ve ahlaki konular önemlidir ve anne-babalar geleneksel bir baskı uygulayabilmektedirler. Bu doğrultuda çalışmamızın katılımcılarının büyük çoğunluğunun kadın olması ve etik konularda helikopter ebeveyn tutumlarının üniversite döneminde de yaygın olarak görülmesi annelerin etik ve ahlaki konulardaki helikopter tutumları ile üniversiteye uyum arasındaki negatif ilişkiyi açıklayabilir.

Çalışmamızın dikkat çeken bir bulgusu anne ve babaların helikopter ebeveynliğinin farklı sonuçlara yol açmasıdır. Zienty ve Nordling, üniversite birinci sınıf öğrencileri ile gerçekleştirdikleri araştırmalarında, genel olarak helikopter ebeveynliğin genç yetişkinlerin gelişimini olumsuz etkilediği belirtilirken kendi çalışmalarında anne ve babaların helikopter tutumlarına farklı gözlerle bakılabileceği sonucuna ulaşmışlardır. Bunun sebebi olarak annelerin tutumlarının daha müdahaleci olarak algılanabileceğini, babaların tutumlarının ise koruyucu olarak görülebileceğini belirtmişlerdir (Zienty & Nordling, 2018). Bizim çalışma sonuçlarımıza da bu çalışma ile paralel şekilde özellikle annelerin helikopter ebeveyn tutumlarının babalarının tutumlarına kıyasla daha fazla olumsuz sonuç ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Çalışmamızda ebeveynlerin helikopter tutumlarının üniversiteye geçiş dönemindeki gençlerin psikolojik sağlamlıklarını ve üniversiteye uyumlarını etkileyebileceğini gösteren önemli sonuçlar elde edilmiştir. Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunlar; çalışma örnekleminin büyük çoğunluğunun Ankara ve İstanbul gibi gelişmiş şehirlerde okuyan öğrencilerden oluşması, değerlendirme araçlarının çevrimiçi olarak uygulanması sebebiyle değerlendirme ortamında standardizasyon sağlanamaması ve katılımcıların rastgele şekilde işaretlenme ihtimalinin olması, cinsiyet dağılımının homojen olmaması şeklinde sıralanabilir. Katılımcıların çoğunluğunun kadınlardan oluşması toplumsal cinsiyet rollerine bağlı yanıt farklılıklarına yol açabilmekte ve bulguların erkek öğrenciler için genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Bu çalışmada elde edilen korelasyon katsayıları $|r| < .30$ aralığında kalarak zayıf ilişki düzeyini göstermektedir (Cohen, 1988). Bunun sebebi örneklem heterojenliği, ölçüm araçlarının varyans kısıtlamaları veya ölçüm hataları dolayısıyla korelasyon katsayılarının aşağı yönlü baskılanarak gerçek ilişki gücünün olduğundan zayıf görünmesi olabilir (Saccenti ve ark., 2020). Bu tür zayıf korelasyonlar tek başına güçlü bir ilişki göstermese de, uyum ve psikolojik sağlamlık gibi çok sayıda faktörün etkileşimi göz önüne alındığında pratik anlam taşıyabilir (Gignac & Szodorai, 2016).

Gelecekte yapılacak çalışmaların, çalışma sonuçlarını etkileyebilecek; cinsiyet, ikamet yeri gibi çeşitli değişkenlerin kontrol altına alınarak planlanmasını, değerlendirme ölçeklerinin yüz yüze uygulanmasını ve daha büyük örneklem gruplarının dahil edilmesini önermekteyiz. Ayrıca ileride yapılacak benzer çalışmaların daha sağlıklı bir karşılaştırma sonucu elde edebilmek için helikopter ebeveyn tutumuna sahip olan bireyler ve kontrol grupları planlanarak yapılmasının çalışma tasarımlarını güçlendireceğini düşünmekteyiz. Ülkemizde üniversiteye geçiş süreci, öğrenciler için sadece akademik değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel birçok uyum alanını kapsayan karmaşık bir süreçtir. Bu bağlamda, ergoterapistlerin geçiş sürecine yönelik kendi toplumsal ve kültürel özelliklerimize uygun yeni değerlendirme ve müdahale programları geliştirmesi önemlidir. Okul temelli ergoterapi hizmetlerinin yaygınlaştırılması, hem öğrencilere bireysel destek sunulmasını hem de üniversite yönetimleriyle iş birliği içinde gerekli düzenlemelerin yapılmasını mümkün kılacaktır. Ayrıca ailelere yönelik bilgilendirici eğitim modülleri hazırlanması, ebeveynlerin aşırı koruyucu tutumlarının farkına varmalarına ve çocuklarının bağımsızlıklarını desteklemelerine katkı sağlayabilir.

Etik Onay

Çalışmamız için gerekli etik uygunluğu Ankara Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 06.05.2024 tarihinde 58 karar numarası ile onaylanmıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemektedir.

Destek/Teşekkür

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesine olanak sağlayan TÜBİTAK'a (2209/A - Üniversite Öğrencileri Yurt İçi Araştırma Projeleri Destek Programı, 1919B012336593 numaralı proje) teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- Abrihem, T. H. (2014). The role of parenting styles in psychosocial development of adolescents. *Business and Management Review*, 3(11), 47-52.
- Ağırkaya, K., & Erdem, R. (2023). Psikolojik sağlık: Sağlık çalışanları açısından bir değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 656-678. <https://doi.org/10.47097/piar.1254928>
- Akbalık, F. G. (1997). *Bilgilendirme ve Grupla Psikolojik Danışmanın Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Uyumları Üzerine Etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akman, T. P., & Demir, M. (2023). Sosyal Medya Fenomenlerine Bağlanmışlık ile Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişki. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*, 10(1), 17-36.
- Algünerhan, R. G. (2017). *12-14 yaşındaki ergenlerde algılanan anne baba tutumları benlik algısı ve psikolojik sağlık* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alpaydın, S. (2023). *Algılanan ayrımcılık, benlik saygısı, psikolojik iyi oluş ve üniversite yaşamına uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Angell, A. M., Carroll, T. C., Bagatell, N., Chen, C., Kramer, J. M., Schwartz, A., Tallon, M. B., & Hammel, J. (2019). Understanding self-determination as a crucial component in promoting the distinct value of occupational therapy in post-secondary transition planning. *Journal of Occupational Therapy, Schools, & Early Intervention*, 12(1), 129–

143.

<https://doi.org/10.1080/19411243.2018.1496870>

- Berger P.L., & Luckmann T. (2008). *Gerçekliğin Sosyal İnşası Bir Bilgi Sosyolojisi İncelemesi*. İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 70-74.
- Bronson, P., & Merryman, A. (2009). *NurtureShock: New thinking about children*. New York: Twelve.
- Checa, P., & Abundis-Gutierrez, A. (2017). Parenting and temperament influence on school success in 9–13 year olds. *Frontiers in psychology*, 8, 543. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00543>
- Cleary, D., Persch, A., Spencer, K., Case-Smith, J., & O'Brien, J. (2015). Transition to adulthood. In J. Case-Smith & J. C. O'Brien (Eds.), *Occupational therapy for children and adolescents* (pp. 727-746). St. Louis, MO: Elsevier.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.)*. Lawrence Erlbaum Associates
- Dalkıran, Z. (2023). *Helikopter Ebeveyn Tutumunun Okul Öncesi Dönem Çocuklarda Sosyal Becerilere Etkisi* (Yüksek lisans tezi). KTO Karatay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Konya.
- Daşkın, H., & Öğülmüş, S. (2022). Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum düzeylerinde kontrol duygusunun rolü. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20(3), 930-949. <https://doi.org/10.37217/tebd.1052979>
- Doğan, T., & Yavuz, K. (2020). Yetişkinlerde psikolojik sağlık, olumlu çocukluk deneyimleri ve algılanan mutluluk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12, 312-330. <https://doi.org/10.18863/pgy.750839>
- Ekşi, H., Barış, Ş., & Demir, İ. (2020). Ergenlerde helikopter ebeveyn tutumu, şişirilmiş benlik: Duygusal Özerklik, sosyal kaygı değişkenlerinin aracı etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cumhuriyet Armağan Sayısı, 83-100. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.627884>
- Fitzsimons, G. M., & Finkel, E. J. (2011). Outsourcing self-regulation. *Psychological Science*, 22(3), 369-375. <https://doi.org/10.1177/0956797610397955>
- Fraser, M. W. (1997). *Risk and resilience in childhood: An ecological perspective*. Washington, DC: NASW press.
- Gignac, G. E., & Szodorai, E. T. (2016). Effect size guidelines for individual differences researchers. *Personality and individual differences*, 102, 74-78. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.06.069>
- Gizir, C. (2007). Psikolojik sağlık, risk faktörleri ve

- koruyucu faktörler üzerine bir derleme çalışması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 3(28), 113-128.
- Gökkaya, M. (2016). *Bir grup üniversite öğrencisinde sosyal kaygı, depresyon ve anne-baba tutumları ile mükemmeliyetçilik eğilimleri ve üniversiteye uyum arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaba, İ., & Keklik, İ. (2016). Öğrencilerin üniversite yaşamına uyumlarında psikolojik dayanıklılık ve psikolojik belirtiler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 98-113.
- Kahvecioğlu, K. (2016). *Özel yetenekli çocuğu olan ebeveynlerin psikolojik sağlamlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karairmak, Ö., & Siviş-Çetinkaya, R. (2011). Benlik saygısının ve denetim odağının psikolojik sağlamlık üzerine etkisi: Duyguların aracı rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 30-43.
- Karairmak, Ö., (2007). Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirliği: Travma örnekleminde doğrulayıcı faktör analizi. *IX. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*, 3-5 Ekim 2011 İzmir, Türkiye. Kongre Özet Kitabı.
- Kim, J. (2018). Comparing Mothers' and Fathers' Helicopter Parenting as Predictors of Self-Efficacy Among Emerging Adults in College (Master thesis). Central Washington University, Ellensburg.
- Lepper, M. R., Corpus, J. H., & Iyengar, S. S. (2005). Intrinsic and extrinsic motivational orientations in the classroom: Age differences and academic correlates. *Journal of Educational Psychology*, 97(2), 184.
<https://doi.org/10.1037/0022-0663.97.2.184>
- Lotfi, S., Meydan, S., & Erbaş, K. (2020). Investigation of the Effects of Perceived Helicopter Mother Attitude on Self-Esteem and Negative Problem Orientation in University Students. *Archives Health Science Research* (Online), 7(3), 231-237.
<https://dx.doi.org/10.5152/ArcHealthSciRes.2020.19045>
- Marano, H. E. (2008). *A nation of wimps: The high cost of invasive parenting*. Broadway Books.
- Mercan, S. Ç., & Yıldız, A. S. (2011) Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (2), 135-154.
- Moeller, R. W., Seehuus, M., Simonds, J., Lorton, E., Randle, T. S., Richter, C., & Peisch, V. (2020). The differential role of coping, physical activity, and mindfulness in college student adjustment. *Frontiers in psychology*, 11, 1858.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01858>.
- Nelson, L. J., Padilla-Walker, L. M., & Nielson, M. G. (2015). Is hovering smothering or loving? An examination of parental warmth as a moderator of relations between helicopter parenting and emerging adults' indices of adjustment. *Emerging Adulthood*, 3(4), 282-285.
<https://doi.org/10.1177/2167696815576458>
- Neubert, D. A., & Leconte, P. J. (2013). Age-appropriate transition assessment: The position of the Division on Career Development and Transition. *Career Development and Transition Exceptional Individuals*, 36(2), 72-83.
<https://doi.org/10.1177/2165143413487768>
- Özbek, T. (2022). *Bireylerin algılanan helikopter ebeveyn tutumları ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul
- Padilla-Walker, L. M., & Nelson, L. J. (2012). Black hawk down? Establishing helicopter parenting as a distinct construct from other forms of parental control during emerging adulthood. *Journal of Adolescence*, 35(5), 1177-1190.
<https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2012.03.007>
- Panyo, K., Lersilp, S., Putthinoi, S., & Hsu, H. Y. (2021). Transition service in the occupational therapy process for students with disabilities: A systematic review. *Journal of Occupational Therapy, Schools, & Early Intervention*, 14(3), 343-355.
<https://doi.org/10.1080/19411243.2020.1862727>
- Parvizi, G., & Özabacı N. (2022). Üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumlarının yordayıcısı olarak bilişsel esnekliğin rolü. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), 65-81.
- Pehlivan, Y. (2023). *Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin üniversite yaşamına uyumunun stresle başa çıkma tarzları, bilişsel esneklik ve öz yeterlik düzeylerine göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Powell, D. N., & Karraker, K. (2017). Prospective Parents'

- Knowledge About Parenting and Their Anticipated Child-Rearing Decisions. *Family Relations*, 66, 453-467. <https://doi.org/10.1111/fare.12259>
- Reed, K., Duncan, J. M., Lucier-Greer, M., Fixelle, C., & Ferraro, A. J. (2016). Helicopter parenting and emerging adult self-efficacy: Implications for mental and physical health. *Journal of Child and Family Studies*, 25(10), 3136-3149. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0466-x>
- Saccenti, E., Hendriks, M. H., & Smilde, A. K. (2020). Corruption of the Pearson correlation coefficient by measurement error and its estimation, bias, and correction under different error models. *Scientific reports*, 10(1), 438. <https://doi.org/10.1038/s41598-019-57247-4>
- Sarıkaya, A. (2015). *14-18 yaş arası ergenlerin benlik saygısı ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Schiffman, H. H., Liss, M., Miles-McLean, H., Geary, K. A., Erchull, M. J., & Tashner, T. (2014). Helping or hovering? The effects of helicopter parenting on college students' well-being. *Journal of Child and Family Studies*, 23, 548-557. <https://doi.org/10.1007/s10826-013-9716-3>
- Segrin, C., Wozidlo, A., Givertz, M., Bauer, A., & Murphy, M. T. (2012). The association between overparenting, parent-child communication, and entitlement and adaptive traits in adult children. *Family Relations*, 39(2), 129-149. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2011.00689.x>
- Set, Z. (2020). The mediating role of inflated sense of self and impulsivity in the relationship between helicopter parenting and psychological symptoms. *Archives of Neuropsychiatry*, 57(4), 318. <https://doi.org/10.29399/npa.24942>
- Shoup, R., Gonyea, R. M., & Kuh, G. D. (2009, June). Helicopter parents: Examining the impact of highly involved parents on student engagement and educational outcomes. In 49th Annual Forum of the Association for Institutional Research, Atlanta, Georgia. Retrieved from <http://cpr.iub.edu/uploads/AIR>
- Taşkıran Eskici, G., & Tiryaki Şen, H. (2023). COVID-19 Küresel Salgın Sürecinde Hemşirelerin Psikolojik Sağlık Düzeyi ve Etkileyen Etmenlerin Belirlenmesi: Kesitsel Bir Çalışma. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 10(2):210-217. <https://doi.org/10.54304/shyd.2023.96720>
- Sevinç Tuhanoğlu, S. & Gizir, C. A. (2020). Üniversite uyum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49, 67-87. <https://doi.org/10.9779/pauefd.547409>
- Turan, F. D., Yılmaz, R., Işık, M., Öngün, M., Kayabaşı, K., Amaç, E., & Soylu, İ. (2024). Bireylerin Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutumlarının Yordayıcısı Olarak Ebeveynleşme Durumları. *Akdeniz Hemşirelik Dergisi*, 2(3), 88-98. <https://doi.org/10.59398/ahd.1374219>
- Yılmaz, H. (2019). İyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) geliştirme çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 3(1), 3-31. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967201931114>
- Yılmaz, H., & Büyükcebeci, A. (2019). Bazı Pozitif Psikoloji Kavramları Açısından Helikopter Ebeveyn Tutumlarının Sonuçları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(54), 707-744.
- Yılmaz, H. (2020). Türkiye'de helikopter ebeveynlik eğilimi ve helikopter ebeveynlerin demografik özellikleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 20(46), 133-160. <https://doi.org/10.21560/spcd.v20i54504.540233>
- Zienty, L., & Nordling, J. (2018). *Fathers are helping, mothers are hovering: Differential effects of helicopter parenting in college first-year students*. Poster presented at the Celebration of Learning, Augustana College, Rock Island, IL. Retrieved from <https://digitalcommons.augustana.edu/celebrationoflearning/2018/posters/19>